

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3188/23
20.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Светлане Павић и Весне Дамјановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Горан Вуковић, адвокат из Београда, Видиковачки венац бр. 12/2/1, против тужене ББ из ..., коју заступа пуномоћник Зоран Рахман, адвокат из Земуна, ул. Орачка бр. 29, ради иселења, вредност предмета спора 8.894.400,00 динара, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду П.бр. 6349/19 од 26.10.2020. године, након одржане расправе дана 20.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П.бр. 6349/19 од 26.10.2020. године у ставу првом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезе тужена ББ из ... да се са свим лицима и стварима исели из стана бр. ..., на I спрату, улаз ..., у стамбеној згради бр. ..., у ул. ..., у ..., корисне површине 64 м2, постојећи на катастарској парцели бр. ..., лн.бр. ..., КО ..., ванкатастарски стамбена зграда бр. ... у ул. ..., у ..., са истим осталим подацима, власништво тужиоца, и да му исти преда у мирну и несметану државину, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду П.бр. 6349/19 од 26.10.2020. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 21.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 253.772,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ожалбеном пресудом, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да се са свим лицима и стварима исели из стана бр. ... на I спрату, улаз ..., у стамбеној згради бр. ..., у ул. ..., у ..., корисне површине 64 м², на катастарској парцели бр. ..., лист непокретности бр. ..., КО ..., ванкатастарски стамбена зграда бр. ... у ул. ..., у ..., са истим свим осталим подацима, власништво тужиоца, и преда му га у мирну и несметану државину, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 279.400,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је дао одговор на жалбу.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити друге повреде поступка које би биле битне. Међутим, поступајући по налогу Врховног суда из решења Рев 3079/2021 од 30.06.2022.године, овај суд је сагласно овлашћењима из члана 383 став 3 ЗПП, отворио главну расправу пред овим судом ради потпунијег утврђења чињеничног стања, поновним саслушањем парничних странака, као и сведока ВВ, супруге тужиоца, па је након одржане расправе оценио да је жалба тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник стана у ул. ... бр. ..., ... улаз, стан бр. ..., укупне површине 64 м², који је стекао као поклонопримац на основу уговора о поклону закљученим са оцем ГГ дана 21.10.2002. године. Према исказу тужиоца и сведока ВВ, они су се након што је тужилац стекао право својине на предметном стану, са оцем сведока ВВ, односно својим тастом, пок. ДД, договорили да се он исели из стана у ул. ... бр. ..., у ..., који стан је пок. ДД уговором о поклону од новембра 2000.године, поклонио својој ћерки ВВ и да се пресели у стан тужиоца у ул. ... бр. ..., што је и реализовано крајем 2002.године или почетком 2003.године. Разлог пресељења је био тај што су тужилац и његова супруга желели да продају стан у ул. ... бр. ... и да за своје потребе купе стан у ..., где и сада живе. Пок. ДД је на стану у ул. ... бр. ... за себе имао установљено право доживотног становања, што је констатовано у наведеном уговору о поклону стана, а што међу странкама током првостепеног и другостепеног поступка није било спорно. Сведок ВВ је у поступку пред другостепеним судом изјавила да је тужена ББ била ангажована код њих још за живота њене мајке (1996.године), која је била тешко болесна и то као кућна помоћница, помажући и око оца, као и њеног малолетног сина, што је чинила и након смрти мајке. Познато јој је да је ББ имала пријављено пребивалиште у стану у ул. ... бр. ..., а касније и у спорном стану у који се преселила након оца, и са којим је потом засновала брак, чему се она није противила, док је из исказа тужене утврђено да она није била никада неговатељица, нити кућна помоћница породици ..., с обзиром да је она била у сталном

радном односу, да је ДД и за живота његове претходне супруге имао кућну помоћницу ЂЂ, која је, касније и код њих била ангажована, да је она у фебруару 1999.године са пок. ДД засновала ванбрачну заједницу, а да је и формално од 2000.године имала пријављено пребивалиште у стану покојног ДД у ул. ... бр. ..., те да је по пресељену у стан тужиоца (почетком 2003.године), па до данас њено пребивалиште на адреси предметног стана. Из њеног исказа произлази да 1999.године, када је она засновала ванбрачну заједницу са пок. ДД сведок ВВ није живела са оцем и дететом у стану у ул. ... бр. ..., али јој је познато да је пре тога, односно до 1998.године, била у том стану са малим сином, с обзиром да јој је брак са тужиоцем био у кризи, али након што су ускладили своје односе она је прешла код супруга. Из исказа тужене, такође произлази да је пре него што су се она и пок. ДД преселили у стан тужиоца, са истим је постигнут усмени договор да предметни стан користе на исти начин као и стан у ул. бр. ..., а што је подразумевало да стан користе доживотно, с тим да је њен супруг након пресељења инсистирао да склопе писани уговор о доживотном коришћењу спорног стана, о чему је било преговора преко њихових адвоката, али да до потписивања уговора није дошло, што су тужилац и његова супруга, сведок ВВ током другостепеног поступка спорили, наводећи да адвокат ..., који је писаном преписком комуницирао са адвокатом пок. ДД у вези са закључењем уговора о доживотном плодоуживању, није био адвокат тужиоца. Из неспорних исказа странака произлази да ни пок. ДД, а ни тужена након његове смрти тужиоцу нису плаћали закупнину за предметни стан, нити је то од њих икада тражено. ДД, таст тужиоца, а супруг тужене је преминуо током 2011. године, а тужена је након његове смрти наставила да живи у стану тужиоца, где је имала мирну државину све до 2019.године, када је тужилац најпре пред Општином Палилула покренуо поступак за њено исељење, а затим и предметни поступак. Према исказу тужене, тужилац до 2019.године никада није доводио у питање њено право доживотног становања у предметном стану, уз обећање да и уколико дође до продаје предметног стана њено право неће бити угрожено, будући да ће у том случају он купити два мања стана, те да ће тужена своје право доживотног коришћења наставити у једном од та два стана.

Првостепени суд је по спроведеном доказном поступку у смислу одредаба члана 3 и 37 Закона о основама својинскоправних односа, донео ожалбену пресуду, закључивши да је тужбени захтев тужиоца основан, будући да тужилац као власник предметног стана има право да своју непокретност држи, да је користи и да њоме слободно располаже у границама одређеним законом, која права су му ограничена због чињенице да се тужена налази у његовом стану без постојања основа за коришћење истог стана, имајући у виду да она нема установљену личну службеност на предметном стану, с обзиром да са њим нема закључен писани уговор о плодоуживању, због чега је усвојио тужбени захтев тужиоца и одлучио као у изреци ожалбене пресуде, који закључак не прихвата овај суд.

Наиме, оцењујући жалбене наводе тужене, овај суд је закључио да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је наложио исељење тужене из предметног стана. Ово имајући у виду да је неспорно да су одредбом члана 3 Закона о основама својинскоправних односа прописана овлашћења власника, односно титулара ствари да ствари на којима има право својине несметано држи, да се њима користи и да њима слободно располаже, те да уколико је титулар ових права

узнемираван или искључен у вршењу својих својинских овлашћења, онда он у смислу одредбе члана 37 овог закона има право да тражи заштиту права својине.

Одредбама Закона о основама својинско правних односа регулисане су само стварне службености, док су личне службености регулисане одредбама Српског грађанског законика, који се сагласно одредби члана 4 Закона о неважности правних прописа донетих пре 6.-ог априла 1941.године, примењује на правне ситуације које нису регулисане позитивним правом. Параграфом 371 овог Законика, регулисано је да се лична службеност установљава за коришћење одређене ствари, њену употребу или уживање. Службености се према параграфу 340 овог законика заснивају законом, уговором, тестаментом, пресудом или одржајем, који Српски грађански законик дефинише као застарелост, док је параграфом 342 прописана форма стицања службености, која је идентична форми за стицање права својине на некој ствари.

У конкретном случају, оценом изведених доказа у смислу одредбе члана 8, у вези са чланом 383 став 3 ЗПП, овај суд је у целости веру поклатио исказу тужене, као јасном и логичном у погледу чињеница да је она заједно са пок. супругом ДД, тастом тужиоца у стану у ул. ... бр. ... живела од фебруара 1999.године, када је са њим засновала ванбрачну заједницу и то са пријављеним пребивалиштем у истом стану од 2000.године, као и да се заједно са тада ванбрачним партнером ДД, а касније законитим супругом преселила у предметни стан крајем 2002. године, где и сада живи и где од 2003.године има пријављено пребивалиште. Наведени закључак другостепеног суда није само резултат слободног судијског уверења, већ и околности да је наведена тврдња тужене у вези са њеном пријавом боравка у наведеним становима потврђена и исказима туженог, као власника предметног стана и исказом његове супруге ВВ, као власника стана у ул. ... бр. Исказу сведока ВВ, у вези изнете тврдње о статусу тужене као кућне помоћнице, као и њеном исказу и исказу тужиоца о непостојању ванбрачне заједнице тужене и пок. ДД од фебруара 1999.године, па до закључења брака 2003.године, суд није прихватио имајући у виду да су исти искази неуверљиви и нису поткрепљени доказима, те да су срачунати на успех тужиоца у овом спору, имајући у виду след догађаја (пријављено пребивалиште тужене у оба стана, постојање сталног радног односа тужене, а што искључује радно ангажовање на начин како то сведок ВВ тврди).

Дакле, код постојећег стања ствари, тужена је несумњиво доказала да је након иселења из стана у ул. ... бр. ..., на коме је њен пок. супруг ДД имао установљену личну службеност-право доживотног становања и то уговором о поклону који је као поклонодавац у новембру 2000.године, закључио са својом ћерком ВВ, супругом тужиоца и пресељењем у спорни стан, очигледно постојао договор између тужиоца као власника спорног стана и пок. ДД да се и на спорном стану установи службеност доживотног становања, о чему је разматрана могућност да се закључи и посебни уговор о доживотном праву становања, којим би било установљено формално право како за пок. ДД, тако и за овде тужену ВВ, међутим, до закључења писаног уговора није дошло због чињенице што тужилац није испоштовао реализацију договора који је постојао пре пресељења тужене и њеног супруга у стан тужиоца.

По налажењу овог суда непостојање писаног уговора, а којим би био потврђен

статус тужене и њеног пок. супруга као носилаца права службености становања на предметном стану, не искључује постојање тог њиховог права, како то погрешно закључује првостепени суд, имајући у виду да се статус пок. ДД и након пресељења у предметни стан, а тиме и статус тужене није разликовао од њиховог статуса коришћења стана у ул. ... бр. ..., будући да је пок. ДД у предметном стану остао све до своје смрти 2011.године, а да је тужена несметано и након његове смрти наставила да користи предметни стан и то све до 2019.године, када је тужилац иницирао овај поступак. Ни пок. ДД, а ни тужена ББ тужиоцу као власнику стана нису плаћали закупнину за предметни стан, што на јасан начин упућује на закључак о постигнутом договору да се право доживотног плодоуживања са стана у ул. ... бр...., пренесе на предметни стан.

Апелациони суд је мишљења да одсуство писаног уговора о праву доживотног становања на спорном стану у корист пок. ДД и овде тужене ББ, не може бити сметња за његово установљење код његовог фактичког постојања у облику вишегодишњег несметаног коришћења и то прво од стране тужене и њеног супруга до 2011.године, када је пок. ДД преминуо, а затим још скоро 9. година од стране тужене, што је несметано трајало до подношења тужбе у овој правној ствари 2019.године. Осим тога, становање у предметном стану имало је истоветан карактер као и коришћење стана у ул. ... бр. ..., на ком стану је писаним путем установљено право доживотног становања у корист супруга тужене, те тужена основано указује на континуитет вршења овог права почев од његовог установљавања у новембру 2000.године, без обзира што на предметном стану наведено право није установљено писаним путем, већ је уз усмени договор пренето на предметни стан, имајући у виду да су тужилац и његова супруга ВВ, стан на коме је било установљено право доживотног становања пок. ДД, отуђили ради куповине повољније непокретности, постижући договор са пок. ДД и овде туженом да они заузврат таквом пристанку доживотно користе предметни стан

Околност да је формално правно право службености доживотног становања у уговору о поклону од новембра 2000.године, на стану у ул. ... бр. ..., било установљено само у корист пок. ДД, без утицаја је на правни положај тужене, у том тренутку његове ванбрачне супруге, а од 2003.године законите супруге, имајући у виду да ванбрачни и брачни друг уживају сва права која ужива и његов супружник, због заједнице живота која карактерише ове институте. С друге стране, правни положај тужене након смрти њеног супруга 2011.године, регулисан је параграфом 774 Српског грађанског законика, која одредба прописује удовичко уживање, чиме она након смрти супруга наставља да ужива сва права која је имао њен супруг.

Напред наведено указује да тужена на предметном стану од почетка 2003.године, има право доживотног становања, због чега супротно закључку првостепеног суда она предметни стан не користи без правног основа. Наиме, по налажењу овог суда, тужена има право да настави да станује у стану који је предмет исељења, с обзиром да иста од почетка 2003. године, на основу усмено постигнутог договора тужиоца и његовог таста, а њеног супруга о замени станова, живи у предметном стану без економског искоришћавања наведеног стана од стране тужиоца, као титулара права својине на истом стану. Закљученим усменим и реализованим уговором између тужиоца и пок. ДД крајем 2002.године, у корист супруга тужене, као и тужене пренета је лична службеност права становања на предметном стану из стана у ул. ... бр. ..., на предметни

стан, а што представља основ да тужена до своје смрти живи у овом стану, имајући у виду да право становања представља личну службеност, односно службеност везану за личност у чију је корист установљена, те она може престати само смрћу титулара овог права или одрицањем од тог права, што у овом случају није испуњено, због чега нису испуњени услови за иселење тужене из предметног стана, у смислу одредбе члана 37 Закона о основама својинскоправних односа, будући да тужена не држи предметни стан без правног основа, а што је један од услова за тражење судске заштите права својине у смислу цитиране законске одредбе.

Имајући у виду напред изнето, овај суд је у смислу одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП, ожалбену пресуду преиначио, тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца и одлучио као у ставу првом изреке.

Како је преиначена одлука у погледу главног захтева, то је овај суд применом одредбе члана 165 став 2 ЗПП, одлучио о трошковима целог поступка, па је, имајући у виду успех тужене у овој правној ствари истој признао трошкове првостепеног поступка у укупном износу 21.000,00 динара, које трошкове је пуномоћник тужене тражио на рочишту пред првостепеним судом одржаним дана 26.10.2020.године, а које трошкове чине трошкови које је тужена имала на име састава одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и приступа пуномоћника тужене на 2 одржана рочишта у износима од по 7.500,00 динара, због чега је применом одредбе члана 401 тач. 3 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Ставом трећим изреке, у смислу одредбе члана 165 став 2 ЗПП, туженој као странки која је успела у другом степену признати су трошкови жалбеног поступка у укупном износу од 253.772,00 динара и то трошкови на име састава жалбе од 02.12.2020.године, у опредељеном износу од 12.000,00 динара, а уз примену претходне АТ, трошкове приступа пуномоћника тужене на три одржана рочишта пред другостепеним судом у износу од по 49.500,00 динара (примена важеће АТ) и на име трошкова судске таксе за другостепену одлуку у износу од 93.272,00 динара. Туженој нису признати трошкови састава једног поднеска у другостепеном поступку, имајући у виду да је овај трошак био непотребан, с обзиром на број одржаних рочишта у поступку пред другостепеним судом, па су чињенице из тог поднеска могле бити изнете и на расправи.

Ставом четвртим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер тужилац није успео у другостепеном поступку.

Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице

Јасмина Ђокић